

2005-04-06

LS 0102-0087

Landstingsstyrelsen

Motion 2001:4 av Brit Rundberg (v) om fortlöpande kartläggning av ägarförhållanden hos företag som bedriver sjukvård på entreprenad åt landstinget

Föredragande landstingsråd: Ingela Nylund Watz

ÄRENDET

Motionären föreslår att ägarförhållanden hos de företag som bedriver sjukvård åt landstinget ska kartläggas och redovisas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att med start hösten 2005 vartannat år redovisa ägarna av större betydelse i de bolag och koncerner som bedriver sjukvård och ambulanssjukvård på entreprenad åt landstinget

att redovisningen sker i de bolag och koncerner som har avtal sammanlagt större än, eller lika med, 50 miljoner kronor per år

att anse motionen besvarad.

Motionären pekar på behovet av insyn och överblick av de aktörer som bedriver vård med skattebetalarnas pengar. Ur ett medborgarperspektiv är det rimligt att informationen om ägarförhållanden i de största vårdbolagen och koncernerna finns tillgänglig och är sammanställt på ett lättöverskådligt sätt, så att var och en kan bilda sig en uppfattning om vårdens aktörer.

Bilagor
Motion

Idag bedrivs sjukvården i Stockholms läns landsting av en stor mängd olika aktörer. Några av dess aktörer är börsnoterade andra är få- eller enmansbolag. Det är viktigt att det sker en genomgång och redovisning av ägarförhållandena i de bolag som har störst avtalsvolym med landstinget. Vid en begränsning till avtalsvolymen på mer än 50 miljoner kronor redovisas ägarförhållandena i de 12-18 största vårdentreprenörerna. Redovisningen av ägarförhållandena skall ske av ägare av större betydelse. Redovisning av hela aktieböcker är inte aktuellt.

Redovisningen av ägarförhållandena bör ske regelbundet med start 2005 och fortsättningsvis vartannat år.

Ingela Nylund Watz

Anders Lönn

2004-04-06

LS 0102-0087

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Brit Rundberg (v) har i en motion (bilaga), väckt den 13 februari 2001, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att fortlöpande kartlägga ägarförhållanden hos de företag som bedriver sjukvård på entreprenad åt landstinget, att informationen som samlas in fortlöpande redovisas.

Yttranden har inhämtats från landstingskontoret och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingskontoret har i tjänsteutlåtande den 28 september 2001 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att avslå motionen.

Landstinget har naturligtvis ett intresse av att de entreprenörer som anlitas inom sjukvården, men också inom andra verksamhetsgrenar, är sunda och seriösa. Kunskap om hur ägarbildningen ser ut är därför av intresse. Sådan information får i första hand inhämtas och värderas i samband med upphandlingen av vård, trafik mm och inom ramen för LOUs krav på ett konkurrensneutralt agerande.

F n bedrivs ca 20% av sjukvården, mätt i omsättningssiffror, i privat regi. Ett stort antal externa företag anlitas. Att sammanställa och fortlöpande redovisa dessas ägarförhållanden och, inte minst, att hålla sammanställningen aktuell och korrekt torde kräva betydande arbetsinsatser.

För att kunna tillgodose motionens syfte måste klaras ut vad som skall betraktas som acceptabla ägare. Att formulera kriterier för detta är en grannlaga uppgift. I de fall ett företags ägarförhållanden förändras under löpande avtalsperiod på ett sätt som strider mot nämnda kriterier måste sedan prövas vilka möjligheter landstinget har att ändra ägarbildningen. Såvitt kontoret kan bedöma torde landstingets påverkansmöjligheter vara ringa om ens några.

Mot ovanstående bakgrund anser landstingskontoret att värdet av den föreslagna redovisningen av ägarförhållanden och koncerntillhörighet inte motsvarar de resursinsatser som krävs. Det är också högst tveksamt om möjligheterna att påverka faktiska förhållanden ökar.

Nämnas bör att viss del av den information som efterlyses redan finns. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen sammanställer månatligen information om privatiserade vårdverksamheter. Av denna framgår bl a vilka företag som bedriver verksamhet vid olika vårdenheter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 19 juni 2001, enligt förvaltningens förslag, avgett följande yttrande.

”Av uppgifter i årsredovisningen för hälso- och sjukvårdsnämnden för 2000 framgår att av den vård som landstinget finansierar utgör den privat producerade vården 20 %. Andelen privat producerad vård varierar dock kraftigt mellan olika vårdområden.

Inom den privatproducerade vården finns olika associationsformer representerade. Stockholms sjukhem, Stora Sköndal, Röda korset är exempel på verksamheter som drivs i stiftelseform. Ersta och Humlegården är exempel på ideella föreningar. Vidare förekommer handelsbolag och enmansföretag, t.ex. privata specialister. Aktiebolagsformen är vanligt förekommande. Här finns en stor spännvidd från bolag som är börsnoterat – Capio AB som äger S:t Görans sjukhus - till enheter inom bl.a. primärvården där det i realiteten är fråga om personalägda företag.

Den lagstiftning som måste följas i samband med vårdupphandling är bl a lag om offentlig upphandling (LOU) och lag om inskränkning i Landstingets rätt att överlämna driften av akutsjukhus till annan (den s.k. ’Stopplagen’).

Enligt LOU ska upphandlingen vara konkurrensneutral. Hänsyn får inte tas till anbudsgivarnas ägarförhållanden. Inte heller får mindre anbudsgivare gynnas i förhållande till större anbudsgivare, vilket kan utgöra en komplikation vid anbudsupphandling där avknoppade enheter deltar. Landstinget har samtidigt ett intresse av att ha avtal med stabila vårdföretag som har ekonomisk styrka att kunna fullfölja avtalen. Med hänsyn till lagstiftningen har beställarna inte anledning att upprätta register och redovisa ägandeförhållanden för de privata vårdgivare som landstinget har avtal med.

Beträffande den s.k. ”Stopplagen”, som förhindrar Landstinget att överlämna driften av akutsjukvård till den som avser att driva verksamheten i vinstsyfte, pågår arbete med klarläggande av olika begrepp, bl a vinstsyfte, som används i lagen. Det kan antas att landstinget med hänsyn till bestämmelserna i Stopplagen får anledning att närmare granska förhållandena för den som visar intresse att vilja överta driften för sådan vård, vilken omfattas av lagen.

Det är viktigt att beställaren har en god kännedom om vårdmarknaden. Ett exempel är den information avseende privatiserade vårdverksamheter som staben månatligen sammanställer och översänder till landstingskontoret (bilaga 3 till tjänsteutlåtandet). Ett annat exempel är det gemensamma databaserade registret över landstingets vårdavtal, ”Handok”, som fortlöpande uppdateras och kompletteras av beställarna. Som ett led i att utveckla beställarfunktionen ingår att utarbeta system och modeller för marknadsundersökningar av den akutsjukvård som planeras att bli föremål för upphandling. Det gäller bl.a. att få kunskap om berörda aktörers tjänsteutbud, finansiella ställning, omsättning och ägarstruktur.

2004-04-06

LS 0102-0087

Sammantaget bedöms beställarna ha en god kunskap om vårdmarknaden, som fortlöpande utvecklas på sätt som redovisats. Något regelrätt register över ägarförhållandena avseende vårdproducenterna bedöms därför inte vara erforderligt. Då det här är fråga om ett stort antal aktörer torde ett sådant register för övrigt vara mycket svårt att upprätta och a-jourhålla och kräva stora resursinsatser.”

V-ledamöterna *reserverade sig* till förmån för sitt förslag *att* bifalla motionen.

”En regelbunden och systematisk redovisning av ägarförhållandena inom den av landstinget redovisade privatvården innebär bl.a. att man på ett tidigt stadium kan upptäcka monopolbildning. Det ger också möjlighet att upptäcka om entreprenörer har finansiärer bakom sig som ägnar sig åt verksamheter som faller utanför vad som accepteras av etiska fonder, t.ex. företag i vapenbranschen eller företag inom alkohol och tobak.

Skattebetalarna har rätt att få information om vad deras skattemedel används till och vilka vinstdrivande företag och intressen som tar hand om överskottet.

Den redovisning som hänvisas till i bilaga 3 i hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande är bra men otillräcklig. Den borde dessutom delgetts de förtroendevalda och inte enbart skickats till landstingskontoret.”

S-ledamöterna *deltog inte* i beslutet.

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 6 april 2005.